

¹Малиш Ніна Григорівна, ²Моренець Валентина Миколаївна, ³Фетісова Ірина Миколаївна
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ З ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ В УКРАЇНІ

Кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

¹Сумський державний університет, м. Суми, Україна

²ДУ «Сумський обласний лабораторний центр МОЗ України», м. Суми, Україна

³КУ «Сумська міська клінічна лікарня №4», м. Суми, Україна

¹*Malysh Nina Grigorievna, ²Morenets Valentina Mykolaivna, ³Fetysova Irina Mykolaivna*

EPIDEMIOLOGICAL SITUATION OF ACUTE INTESTINAL INFECTIONS IN UKRAINE

Department of Infectious Diseases and Epidemiology

¹*Sumy State University, Sumy, Ukraine*

²*SI "Sumy regional laboratory center of the Ministry of Health of Ukraine", Sumy, Ukraine*

³*CI «Sumy City Clinical Hospital N4», Sumy, Ukraine*

malysh.ng@gmail.com

SUMMARY.

In today's Ukraine, there is an increase in the incidence of acute intestinal infections, food toxicoinfection both established and unidentified etiology. According to official data, the epidemiological situation in the Sumy region is relatively safe and stable. However, very low rates of morbidity for rotavirus enteritis (almost 15 times lower than the average Ukrainian) indirectly indicate an inadequate diagnosis of intestinal infections of the viral etiology in the region and the illusory stability of the epidemiological situation.

Актуальність. Кожного дня у світі реєструється до 4,7 мільйонів епізодів захворювання на діарею, у тому числі 100 тис. випадків тяжкого перебігу діареї, 1600 випадків смерті. Кожна 5-та смерть дитини зумовлена діареєю – це більше, ніж від СНІДу, малярії і туберкульозу разом взятих. Етіологічна структура діарейних інфекцій залежить не стільки від регіону, скільки від методів та способів детекції збудників.

Мета роботи – встановити особливості епідеміології ГКІ в Україні та Сумській області у сучасних умовах.

Матеріали і методи. З використанням статистичних методів дослідження проведений ретроспективний епідеміологічний аналіз офіційної звітності МОЗ України, Сумського обласного лабораторного центру Держсанепідслужби України за 2016-2017 рр.

Результати дослідження. Група ГКІ складається з різних нозологічних форм, епідемічний процес яких може мати свої особливості. В Україні у 2016-2017 рр. випадків

захворювання на холеру встановлено не було. Показники інцидентності на черевний тиф склали 0,01 на 100 тис. нас., однак при цьому слід зазначити, що в абсолютних числах відбулося зростання з 4-х випадків захворювання до 6 (з них 4 – в Одеській області, 2 – у Києві). Усі постраждали були мандрівниками, що повернулися із країн Південної і Південно-Східної Азії. У порівнянні з 2016 р. у 2017 р. захворюваність на не тифоїдні сальмонельози знизилася з 20,9 на 100 тис. до 17,4. В 1,5 рази інцидентність в Одеській, Харківській і Хмельницькій областях перевищує середньо український рівень. Водночас, у Луганській, Донецькій, Тернопільській і Херсонській областях, інцидентність від 2-х до 4-х разів є нижчою за середньоукраїнську. Показники захворюваності на сальмонельоз у Сумській області склали у 2016 р. – 17,9 на 100 тис. нас., у 2017 р. – 17,7. В етіологічній структурі превалювали *S. enteritidis*, питома вага яких становила 80,2 %. Діапазон середньоукраїнської інцидентності на шигельоз знаходився у межах 2,1-2,3 на 100 тис. нас. При цьому, захворюваність на шигельоз у Харківській області складала у 2016 р. – 12,3 на 100 тис. нас., у Закарпатській, у 2017 р. – 12,9. У Сумській області інцидентність була нижчою за середньо українську і становила у 2016 р. – 1,6 на 100 тис. нас., у 2017 р. – 0,5 (9 випадків). В етіологічній структурі шигельозів домінували шигели Флекснера (66,7 %). Захворюваність на ГКІ, викликані іншими встановленими збудниками, що в офіційній статистичній звітності реєструються як ентерити, коліти, гастроентерити, харчові токсикоінфекції, спричинені іншими встановленими чинниками у 2016 р. становила – 122,1 на 100 тис. нас., у 2017 р. – 142,6, тобто, зросла на 16,3 %. У Запорізькій області у 2016 та 2017 рр. інцидентність на вищезазначену патологію майже у 3 рази перевищувала середньоукраїнську і складала, відповідно, 320,2 та 361,3 на 100 тис. нас. У Херсонській та Миколаївській областях, рівень захворюваності складав, 228,2 та 211,6 на 100 тис. нас. У Сумській області інцидентність була нижчою середньоукраїнської і становила у 2016 р. – 102,1 на 100 тис. нас., у 2017 р. – 98,4. До групи ГКІ встановленої етіології входять і ротавірусні ентерити. У 2017 р. показники захворюваності на ротавірусні ентерити зросли на 49,7 % і склали 42,6 на 100 тис. нас. Найвищі показники зареєстровані у Запорізькій області – 139,0 на 100 тис. нас. у 2016 р. та 173,1 – 2017 р. Встановлений рівень захворюваності на рота вірусні ентерити був найнижчим в Україні і складав 2,9 на 100 тис. нас. Майже на 15 % зросла у 2017 р. у порівнянні з 2016 р. інцидентність на ГКІ, з невстановленим збудником та неточно визначені харчові токсикоінфекції і відповідно складала 119,0 на 100 тис. нас. Показники захворюваності в Одеській, Миколаївській та Запорізькій областях у 2-5 разів перевищував середньо український показник. Інцидентність у Сумській області знаходилася у межах 74,5-84,9 на 100 тис. нас.

Аналізуючи спалахову захворюваність в Україні у період 2014-2016 рр. було встановлено, що найбільше спалахів виникло у Київській (всього - 44), Львівській (всього - 33), Одеській

(всього - 28) та Харківській (всього – 27) областях. У Сумській області зареєстровано 11 спалахів ГКІ, з них, 4 – сальмонельозної етіології, 4 – спричинені умовно патогенними мікроорганізмами, по 1 спалаху – невстановленої етіології, ротавірусного ентериту, шигельозу.

Висновки. У сучасних умовах в Україні спостерігається зростання захворюваності ГКІ, харчові токсикоінфекції як встановленої, так і невстановленої етіології. Епідеміологічна ситуація у Сумській області згідно офіційних даних є відносно благополучною та стабільною, інцидентність майже по усім нозологічним формам ГКІ є нижчою середньоукраїнських показників. Рівень захворюваності на сальмонельоз достовірно не відрізняється від середньо українського. Однак, дуже низькі показники захворюваності на ротавірусний ентерит (майже у 15 разів нижче середньо українського) опосередковано свідчать про незадовільну діагностику кишкових інфекцій вірусної етіології у регіоні та ілюзорність стабільності епідеміологічної ситуації.

Малиш, Н.Г. Епідеміологічна ситуація з гострих кишкових інфекцій в Україні [Текст] / Н.Г. Малиш, В.М. Моренець, В.М. Фетісова // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 30–31 травня 2018 р. / редкол.: М.Д. Чемич, В.В. Ільїна, В.Д. Москалюк. - Суми : СумДУ, 2018. - С. 103-105.